

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum

Tekniska nämnden

2019-03-15

Samhällsbyggnadskontoret

Uppföljning av miljö- och klimatprogrammet 2018

Diarienummer: TN-2019-00240

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadskontoret har genomfört den årliga uppföljningen av miljö- och klimatprogrammet.

Kriterier för måluppfyllelse

GRÖN

- Åtgärder har gjorts under året. Effekten är att målet är uppnått för detta år
- Målet är uppfyllt sedan tidigare

GUL

- Målet är delvis uppfyllt
- Åtgärder har gjorts under året för att nå målet men effekten kan inte ses ännu
- Beslut av åtgärder har tagits och planerats in under programperioden för att uppnå målet senast 2021

RÖD

- Åtgärder har inte gjorts under året för att nå målet
- Beslut av åtgärder har inte tagits och planerats in under programperioden för att uppnå målet senast 2021
- Målet kräver ett beslut om omprioritering av resurser för flera parter för att uppnås

Mål inom målområde Klimat och energi	Enhet/indikator för uppföljning	
För att uppfylla det nationella miljömålet en giftfri miljö ska samtliga förorenade områden i riskklass 1 & 2 enligt Mifo-metodiken vara åtgärdade senast 2050.	För nedlagda deponier där kommunen är huvudman har undersökningar/åtgärder utförts enligt Avfallsplanen. MN/MK undersöker/ansvarar för övrig förorenad mark.	
Öka kunskapsnivån om Södertäljes natur och grönstruktur genom kartläggning och analys av biologiska och sociala värden samt ekosystemtjänster. De utpekade gröna kilar och gröna svaga sambanden ska värnas och utvecklas. Störst fokus ska ligga på kommunens gröna kilar, Mälar- och Östersjökuster.	Arbetet med Grönstrategin har påbörjats och fortsätter 2019-2020. Strategin ska klargöra hur sambanden mellan kommunens gröna kilar kan stärkas. Under 2018 har viktiga ytor för pollinatörer kartlagts. Några naturvärdes-inventeringar och en ekosystemtjänstanalys har genomförts i samband med planarbete. En mer omfattande kartläggning av biologiska och sociala värden ska också göras som ett viktigt underlag till strategin. Inom arbetet med grönstrategin har också utvecklingen av biotopdatabasen (digital kartering) fortsatt under 2018.	

Diarienummer
TN-2019-00240

Jordbruksmarken i kommunen ska förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt för att säkerställa tillgången till livsmedel samt jordbruksmarkens natur-, kultur- och rekreationsvärden för dagens samt framtida generationer.	Tio av kommunens sexton jordbruksarrenden har kartlagts. Kartering av kommunens åkermark och underhållsbehov är genomförd. Underhållsdikning, förprojektering av våtmark/bevattningsdamm i Lina NR, analys av behov och möjliga ytor för odlingslotter i Järna har genomförts.	
Vid planering, projektering och drift läggs stort fokus på att bevara och stärka befintliga ekosystem och ekosystemtjänster.	På kommunal parkmark har gräsmattan omvandlats till äng. I arbetet med strukturplaner bevakas och utvecklas gröna stråk. I arbetet med pollineringsplanen har viktiga ytor för pollinatörer kartlagts.	
I samverkan med andra aktörer ska arbetet för att öka andelen som går, cyklar och åker kollektivt intensifieras.	Kommunen samverkar med AstraZeneca, Scania, Södertälje sjukhus, SL, KTH och Nobina kring hållbart resande. Kommunen samarbetar också med Telge i t ex en cykelsatsning. Ett vintercykelprojekt med 40 deltagare pågår. Utbyggnad och upprustning av cykelvägnätet har fortsatt med ytterligare 4 km GC-väg. För att ta fram en ny cykelplan har flöden av gående/cyklande mätts. En webbenkät (1500 svar) har genomförts för att få in synpunkter kring cykelvägnätet från medborgarna. Statusen på cykelvägar, cykelövergångar och cykelparkeringar har inventerats, scannats och dokumenterats i ett geografiskt informationssystem som ska underlätta planeringen av den fortsatta utbyggnaden.	
Utveckla och investera i elinfrastruktur och förnyelsebara drivmedel i kommunen tillsammans med flera aktörer.	Intresset är stort för laddstolpar. I byggprojektet vid Igelsta efterfrågar t ex exploatören möjligheten att installera 500 laddplatser. Man har varit i kontakt med TN och Telge Energi som har svårt att skapa förutsättningar med elinfrastruktur och el. Inga särskilda insatser från TN/Sbk.	
Fasa ut fossila bränslen i den egna fordonsparken för att uppnå 100 % fossilfri fordonspark år 2020.	Andelen förnyelsebara bränslen i kommunens fordonspark är 81,8 %.	
Öka andelen elfordon i kommunorganisationen.	Kommunen har införskaffat 4 elbilar och 4 elhybridbilar under året och gjort sig av med motsvarande antal diesel/bensinbilar. Andelen fordon som går/kan gå på el har ökat med 2 % till 10 %.	
Minska andelen tjänsteresor med egen bil till förmån för tjänste- och arbetsresor med kollektiv- trafik, cykel och gång. Minska det totala antalet tjänsteresor till förmån för IT-baserade möten.	Idag finns inget systematiskt arbete för hållbara tjänsteresor.	
Ställa krav på förnyelsebara bränslen och energieffektivitet vid upphandling av externa transporter, till exempel entreprenörer, skolskjuts, färdtjänst samt leverantörer.	Fyra upphandlingar har gjorts; entreprenader, beläggningsarbete, drift av offentlig belysning och vägmarkeringar. Vid upphandling av entreprenader har krav ställts på att en projektanpassad miljöplan ska presenteras och godkännas av beställaren. Gemensamt för upphandlingarna är att det ställts krav på fordonen och förnyelsebara drivmedel. Nämnden/Sbk har initierat samarbete med Telge Inköp m fl. för att få stöd/spetskompetens i miljö- och klimatfrågor vid upphandling.	
Energieffektivisering med minst 10 % i organisationen (med minst 2 % per år under målperioden) inom transporter, gatubelysning med flera områden.	Med fler LED-armaturer minskade totala antalet kWh för elstolpar i kommunen med 5,8 % trots att antalet elstolpar ökade med 0,3 % till 14 552 under 2018.	

Diarienummer
TN-2019-00240

Södertälje kommun ska driva och verka för ett hållbart samhällsbyggande. Kommunens ambition ska vara välkänd och tydlig.	Ett förslag till utbyggnadsstrategi har tagits fram och arbetet med en arkitekturstrategi har påbörjats. Båda med fokus på hållbart samhällsbyggande.	
Klimat- och sårbarhetsaspekter ska beaktas i all planering och samhällsbyggande samt vid utveckling av befintlig bebyggelse.	Risk- och sårbarhetsanalyser görs i samtliga detaljplaner (exkl. små planförändringar). Deltar i en länsgemensam IVL-ledd arbetsgrupp för att ta fram relevanta indikatorer. Översiktsplanen har aktualitetsprövats.	
Utveckla landsbygdstrafiken och möjliggöra ett hållbart resande även i kommunens glesare delar.	SLL, Nobina och MTR planerar och sköter kollektivtrafiken på landsbygden. Anropsstyrd trafik har börjat provas med start år 2018.	
I samverkan med andra aktörer ska arbetet för att öka andelen som går, cyklar och åker kollektivt intensifieras.	Kommunen samverkar med AstraZeneca, Scania, Södertälje sjukhus, SL, KTH och Nobina kring hållbart resande. Kommunen samarbetar också med Telge i en cykelsatsning. Dessutom pågår ett vintercykelprojekt med 40 deltagare, ytterligare 4 km GC-vägar har byggts, en webbenkät har genomförts (1500 svar). Se också mål 2.1.5.	
Södertälje ska fortsätta arbetet med hållbara transporter och förstärka arbetet med hållbar eldriven kollektivtrafik.	Elbussprojektet i sin ursprungliga form är nedlagt. Samarbetet med SLL och Nobina fortgår.	
Luften i Södertälje kommun ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.	Kvävedioxiderna uppfyller inte målet 20 µg/m ³ ; 2017 var halterna 29 µg/m ³ och 2018 28 µg/m ³ . Mindre trafik, förbud mot tunga fordon och högre andel elbilar skulle minska halterna. Inte heller halten av partiklar (PM10) når målet att inte överskrida årsmedeltalet 15 µg/m ³ . Trots att kommunen arbetar aktivt med dammbindning har årsmedelvärdet på Turingegatan endast minskat från 22 µg/m ³ 2017 till 21 µg/m ³ 2018. Vid Birkakorset har årsmedelvärdet ökat från 19 µg/m ³ 2017 till 23 µg/m ³ 2018. Att ha dubbdäcksförbud, mindre tung trafik och högre andel elbilar skulle reducera även halterna av PM10 avsevärt. Inga åtgärdsförslag är aktuella för tillfället.	
Vid planering, byggnation och förvaltning läggs stort fokus på att såväl skapa nya som att bevara och stärka befintliga ekosystem och ekosystemtjänster.	TN har givit ett uppdrag att ta fram nya riktlinjer för hållbart byggande vid markanvisningar.	
Södertälje kommun ska minska användningen av skadliga kemikalier i organisationen.	TN/Sbk har köpt in en maskin som använder hetvatten för att rensa ogräs och som kan ersätta bekämpningsmedel på flera ställen. På enheten för utemiljö har sammanställts en kemikalie-förteckning med 173 olika kemikalier. Arbetet pågår för att implementera rutiner för all kemikaliehantering.	
Det övergripande målet för kommunens avfallsarbete är högre resurshushållning. EU:s avfallshierarki ska vara vägledande för avfallsarbetet på alla nivåer i Södertälje och det konkreta avfallsarbetet styrs och följs upp genom kommunens avfallsplan.	I Södertälje centrum har över 50 nya papperskorgar och askoppar satts upp. Nämnden arbetar brett med samverkan för att få fler aktörer med i arbetet för ett attraktivt Södertälje, bl a genom ett samverkansavtal med fastighetsägarna för bättre renhållning och skötsel. Även kunskaps- och attitydspåverkande aktiviteter har genomförts och nämnden har under nästan hela 2018 haft informationsfilmer på Suryoyo St och Suryoyo TV. Tillsammans med Centrumförening har nämnden också genomfört kampanjen - Pick Up the Spirit.	

Diarienummer
TN-2019-00240

Andelen miljömärkta varor och tjänster ska öka och följas upp. Kommunen ska ställa avancerade miljökrav som följs upp i de prioriterade områdena: giftfri förskola, begränsad klimatpåverkan och sociala villkor. Vid upphandling ska livscyelperspektiv, som även omfattar ekonomiska aspekter, beaktas.	Upphandlingar har gjorts av entreprenader, beläggningsarbete, drift av offentlig belysning och vägmarkeringar. Vid entreprenader ställs krav på att entreprenören ska överlämna en projektanpassad miljöplan som ska godkännas av beställaren. I övrigt det främst krav på typ av fordon och förnyelsebart bränsle som ställts. Nämnden/Sbk har initierat samarbete med Telge Inköp m fl för att få stöd/spetskompetens i miljö- och klimatfrågor vid upphandlingar.	
Andelen källsorterat klosettavfall som hygieniseras och återförs till odling ska öka.	Andel källsorterat/hygieniserat och återfört klosettavfall.	
Kunskapen och medvetenheten om miljöfrågor, hållbar konsumtion samt värdet av biologisk mångfald och ekosystem ska öka.	Föreläsning och workshop om värdet av träd i urban miljö, naturvärdesinventeringar i diverse planarbeten, ekosystemtjänstanalys i Hovsjö.	
För att öka kunskapen om ekosystemtjänsters nytta för såväl människa och miljö ska dessa på olika sätt synliggöras i kommunen.	Nämnden/Sbk har en utvecklingsplan för ekosystemtjänster med ett utbildningstillfälle 2018 (genomförd) och två 2019. Värdet av ekosystemtjänster lyfts i strukturplanearbetet.	
Minska utsläppen av mikroplaster.	Inga särskilda insatser från SBN/TN/Sbk.	

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse den 15 mars 2019.

Kontorets/Förvaltningens förslag till nämnden

Uppföljning av tekniska nämndens ansvar inom miljö- och klimatprogrammet under verksamhetsåret 2018 godkänns.

Beslutet ska skickas till

Akten, KSK/LEK

Homan Gohari

Samhällsbyggnadsdirektör

Jenny Ahrling

t f stabschef

Handläggare: Vera Domert

Telefon (direkt): 08-523 066 71

E-post: vera.domert@sodertalje.se